EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 15.12.2025
COM(2025) 860 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Prvo letno poročilo o interoperabilnosti v Uniji

{SWD(2025) 975 final}

KAZALO

OKVIR IN OZADJE 2

STRUKTURA 2

STANJE NA PODROČJU IZVAJANJA 3

Upravljanje 3

Omogočitveni dejavniki 4

Podporni ukrepi 6

Ocene interoperabilnosti 9

SODELOVANJE MED KOMISIJO IN DRUGIMI DELEŽNIKI 11

SKLEP IN POGLED V PRIHODNOST 12

OKVIR IN OZADJE

AKT O INTEROPERABILNI EVROPI POSTAVLJA TEMELJE ZA POVEZANO DIGITALNO EVROPO BREZ OVIR

Ob napredovanju EU v digitalni preobrazbi akt o interoperabilni Evropi[1], ki velja od 11. aprila 2024, zagotavlja ključen okvir za spodbujanje čezmejne interoperabilnosti in inovacij v javnem sektorju. Z aktom se spodbuja cilj digitalnega desetletja[2], tj. do leta 2030 zagotoviti 100 % ključnih javnih storitev na spletu. Akt je odziv na vse večjo potrebo po nemotenih čezmejnih storitvah: 150 milijonov državljanov EU živi v obmejnih regijah, dva milijona pa se jih vsak dan vozi na delo med državami članicami, zato so medsebojno povezane javne uprave ključnega pomena. Z močnejšimi digitalnimi upravami ne bodo zagotovljene le nemotene storitve, temveč bodo zaradi večje učinkovitosti po pričakovanjih prihranjeni zneski v višini do 5 milijard EUR na leto[3].

To prvo letno poročilo, ki ga je Komisija predložila Evropskemu parlamentu in Svetu v skladu s členom 20(4) akta o interoperabilni Evropi, vsebuje pregled splošnega napredka pri izvajanju akta ter izpostavlja dosežke, izzive in prihodnje usmeritve. Temelji na strukturiranem pristopu, pri čemer je najprej predstavljen širši okvir akta, nato pa podroben pregled njegovega izvajanja in učinka. To poročilo je osredotočeno na začetni napredek in začetek izvajanja novih pobud, prihodnja poročila pa bodo temeljila na rezultatih celovitega mehanizma spremljanja, ki bo imel na voljo vse večji nabor podatkov za analizo trendov, ovir in gonilnih sil. S tem se bo zagotovil celovit pregled stanja interoperabilnosti v EU.

STRUKTURA

Z določbami akta o interoperabilni Evropi je bil vzpostavljen trden okvir za sodelovanje javnega sektorja, ki zagotavlja nemoteno izvajanje storitev prek ozemeljskih meja ter sektorskih in organizacijskih omejitev. Glavni členi akta so razvrščeni v štiri temeljne kategorije: upravljanje, dejavniki, ki omogočajo interoperabilnost, podporni ukrepi za izvajanje in ocene interoperabilnosti. Zadnja kategorija vključuje oblikovanje politik, pripravljenih za digitalizacijo.

---

1 Uredba – EU – 2024/903 – SL – EUR-Lex.

2 Evropsko digitalno desetletje: cilji za leto 2030 | Evropska komisija.

3 EUR-Lex – 52022SC0721 – SL – EUR-Lex.

Slika 1 – Akt o interoperabilni Evropi – pododdelki

To prvo poročilo je osredotočeno na izvajanje akta od začetka njegove veljavnosti do julija 2025 in vključuje nekatere elemente, ki se nanašajo na dejavnosti spremljanja iz člena 20. Zaradi tekočega izvajanja akta še niso na voljo izčrpni podatki, ki bi omogočali pridobitev spoznanj iz mehanizma za spremljanje interoperabilne Evrope. Dodatne informacije o tem so podrobno opisane v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu poročilu[4].

STANJE NA PODROČJU IZVAJANJA

Upravljanje

Pravna podlaga

Okvir upravljanja, določen z aktom, se je v zadnjem letu vzpostavil v celoti, kot je podrobno opisano v nadaljevanju.

Izvedbeni ukrepi

V zadnjem letu je bil dosežen znaten napredek pri vzpostavitvi močne strukture upravljanja.

- V skladu s členom 15 sta **Odbor za interoperabilno Evropo in njegova stalna delovna skupina** uradno začela delovati v zadnjem četrtletju 2024, s čimer se je zagotovil institucionalni okvir, potreben za usklajevanje izvajanja akta po vsej EU. Maja 2025 je Odbor sprejel tudi **delovni program Odbora, ki se bo redno posodabljal, da se zagotovijo usmeritve za pripravo prihodnjih dnevnih redov sej Od**bora.
- Kot je zahtevano v členu 16, je bila **skupnost interoperabilne Evrope** uradno vzpostavljena prek portala interoperabilne Evrope, in sicer maja 2025. Skupnost zagotavlja sodelovalni prostor za izmenjavo izkušenj, dobrih praks in soustvarjanje rešitev, namenjen državam članicam, institucijam in deležnikom.
- Kot je zahtevano v členih 17 in 18, je 26 od 27 držav članic v skladu s členom 17 do pravno zavezujočega roka, tj. 12. januarja 2025, imenovalo svoje **pristojne nacionalne organe**, subjekti Unije pa so v skladu s členom 18 imenovali svoje **koordinatorje za**

[4] SWD(2025) 975.

interoperabilnost. S tem se je omogočil skladen pristop k izvajanju in usklajevanju po vsej EU.

- Za pripravo **prve agende za interoperabilno Evropo**, ki se zahteva s členom 19, je bila v prvem četrtletju 2025 ustanovljena projektna skupina, ki vključuje člane stalne delovne skupine. Projektna skupina je pripravila javno posvetovanje, ki se je začelo junija 2025 na portalu interoperabilne Evrope in katerega cilj je zagotoviti, da bodo v okviru prihodnjih prednostnih nalog upoštevani prispevki in pričakovanja širokega kroga deležnikov[5].

Premisleki za prihodnost

V prihodnosti se bo pozornost preusmerila na uradno **sprejetje agende za interoperabilno Evropo** s strani Odbora. Z agendo se bo zagotovil celovit okvir za usmerjanje prizadevanj za interoperabilnost po vsej EU, pri čemer se bodo tekoče pobude uskladile z dolgoročnimi cilji ter spreminjajočimi se potrebami držav članic in institucij EU. Dodatno se bo izboljšal **okvir za spremljanje**. **Prva letna skupščina skupnosti**, ki bo potekala oktobra 2025, pa bo glavna priložnost za nadaljnje spodbujanje sodelovanja, izmenjavo dobrih praks in vključevanje deležnikov.

Omogočitveni dejavniki

Pravna podlaga

Z aktom o interoperabilni Evropi je vzpostavljen celovit okvir za obravnavanje pravnih, organizacijskih, semantičnih in tehničnih zahtev, da se zagotovijo nadgradljive in prilagodljive rešitve za javni sektor. Za zagotovitev učinkovite **izmenjave in ponovne uporabe** rešitev se s členom 4 institucijam EU in organom javnega sektorja nalaga obveznost izmenjave interoperabilnostnih rešitev za vseevropske digitalne storitve. Odbor priporoči **interoperabilnostne rešitve**, ki so upravičene do oznake „rešitev interoperabilne Evrope“. Z aktom se krepi **evropski okvir interoperabilnosti** kot skupna referenčna točka in uvaja **portal interoperabilne Evrope** kot enotna vstopna točka za rešitve, tehnične specifikacije in dobre prakse.

Izvedbeni ukrepi

- Rezultati mehanizma za spremljanje interoperabilne Evrope za leto 2025 so pokazali, da je **vsaka država članica** uradno **sprejela sedanjo različico evropskega okvira interoperabilnosti**[6]. Za izvajanje določb iz člena 6 akta je bila maja 2025 ustanovljena neformalna strokovna skupina za **evropski okvir interoperabilnosti naslednje generacije**, da bi zagotovila tehnične in strateške smernice za revizijo okvira.
- Odbor je v skladu s členom 7 **opredelitev postopka in meril za podeljevanje oznake „rešitev interoperabilne Evrope“** odobril maja 2025. S tem je omogočeno priznavanje in spodbujanje rešitev, ki izpolnjujejo opredeljene standarde kakovosti in

[5] Posvetovanje o agendi na portalu: Povejte svoje mnenje | Portal interoperabilne Evrope.

[6] EUR-Lex – 52017DC0134 – SL – EUR-Lex.

interoperabilnosti, na portalu in v širši skupnosti. Za izbiro prvih rešitev interoperabilne Evrope je bila vzpostavljena **namenska projektna skupina**, sestavljena iz članov stalne delovne skupine. Na portalu je bilo od junija do avgusta 2025 odprto tudi **javno posvetovanje** za zbiranje predlogov interoperabilnostnih rešitev, ki bodo nosile oznako.

- V skladu s členom 8 je bil **portal interoperabilne Evrope** vzpostavljen v četrtem četrtletju 2024. Deluje kot osrednje vozlišče za informacije, vire in orodja, ki so namenjeni olajševanju čezmejnih pobud za interoperabilnost. Na portalu je registriranih približno 10 000 uporabnikov, vsak mesec pa je obiskanih skoraj 100 000 strani. Na portalu so med drugim na voljo interoperabilnostne rešitve, poročila o ocenah ter sklepi in dokumenti Odbora, zagotovljen je sodelovalni prostor za regulativne peskovnike, vsak mesec pa so objavljene nove možnosti za financiranje digitalizacije. Od julija 2025 je bilo na portalu zabeleženih **670** aktivnih rešitev[7]. Večina teh rešitev (58,5 %) izvira iz EU. Pretežno so last subjektov EU (57,7 %), sledijo pa organi javnega sektorja (34,5 %). Glavna institucionalna lastnica je Evropska komisija, zlasti Generalni direktorat za digitalne storitve.

Dobre prakse

IZVAJANJE EVROPSKEGA OKVIRA INTEROPERABILNOSTI V ESTONIJI

Estonija je leta 2023 uvedla nov nacionalni okvir interoperabilnosti[8], s katerim je nadomestila desetletje star prejšnji okvir. Čeprav ni obvezen, ponuja praktične smernice o načelih interoperabilnosti za celotno javno upravo. Ta načela zagotavljajo nemoteno komunikacijo in izmenjavo podatkov med sistemi informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT). Okvir je usklajen z evropskim okvirom interoperabilnosti; je „živ okvir“, ki se redno posodablja, da bi ostal prilagodljiv in uporabniku prijazen, vsaj vsaki dve leti pa se revidira.

Estonija je ob tem napredovala tudi pri izvajanju številnih pobud za interoperabilnost in digitalno odpornost, zlasti z vzpostavitvijo prvega „podatkovnega veleposlaništva“ na svetu v Luksemburgu[9]. Ta sistem varnostnega kopiranja vladnih podatkov zagotavlja neprekinjeno delovanje in je primer dobre prakse pri čezmejnem upravljanju podatkov in interoperabilnosti. Pobuda je del širše strategije Estonije za krepitev digitalne odpornosti in zagotavljanje neprekinjenega delovanja vlade na podlagi močne interoperabilnosti, ki omogoča varno in nemoteno izmenjavo podatkov med sistemi. Podatkovno veleposlaništvo s shranjevanjem kritičnih vladnih podatkov na varnem mestu zunaj Estonije predstavlja najboljšo prakso neprekinjenega poslovanja in upravljanja vnovične vzpostavitve delovanja po nepredvidljivih dogodkih. Ta sta bistvena za interoperabilnost sistemov.

---

[7] Podatki iz rezultatov mehanizma za spremljanje interoperabilne Evrope za leto 2025. Več informacij je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije (SWD(2025) 975).

[8] Interoperabilnost državnega informacijskega sistema 2011 | Ministrstvo za gospodarske zadeve in komunikacije.

[9] Podatkovno veleposlaništvo v Luksemburgu.

KATALOG ODPRTOKODNIH REŠITEV EU

Katalog odprtokodnih rešitev EU[10] prikazuje, kako lahko skupna digitalna sredstva spodbujajo učinkovitost, čezmejno sodelovanje in digitalno suverenost Evrope. Javne uprave vse pogosteje sprejemajo odprtokodne rešitve, s členom 4 akta pa se spodbuja izmenjava interoperabilnostnih rešitev – vključno s kodo, dokumentacijo in sklici na odprte standarde – za podporo vseevropskim digitalnim javnim storitvam.

Katalog, ki ga je Evropska komisija razvila v okviru pilotnih projektov v zvezi z rešitvami za brezplačno in odprtokodno programsko opremo za evropske javne službe (FOSSEPS), združuje rešitve iz več držav članic ter omogoča ponovno uporabo, sodelovanje in boljšo interoperabilnost. Deluje kot tržnica za odprtokodne rešitve, ki omogoča sodelovanje, ustvarjalnost in učinkovitost, hkrati pa krepi interoperabilnost. Leta 2024 je bil uveden kot minimalni proizvod, ki je vključeval prispevke Italije in Nemčije ter platforme Komisije code.europa.eu[11], zdaj pa vključuje tudi Finsko, Francijo, Nizozemsko in Švedsko. Pobude, kot sta katalog odprtokodnih rešitev EU in publiccode.yml, pomagajo graditi inovativnejši, interoperabilnejši in učinkovitejši digitalni javni sektor EU.

Premisleki za prihodnost

V prihodnjem obdobju bo operativni poudarek na **prvem sklopu rešitev interoperabilne Evrope**, ki bodo predložene v odobritev Odboru. Rešitve, ki jih bo Odbor potrdil, bodo prejele oznako „rešitev interoperabilne Evrope“ in bodo na voljo na portalu interoperabilne Evrope. **Načrt za evropski okvir interoperabilnosti naslednje generacije**, pri pripravi katerega sodeluje neformalna strokovna skupina za evropski okvir interoperabilnosti, bo Odboru predstavljen decembra 2025, s čimer se bo začela uradna revizija okvira. Ustanovljena bo tudi nova projektna skupina, ki bo vključevala člane stalne delovne skupine in bo pripravila **smernice za izmenjavo in ponovno uporabo** interoperabilnostnih rešitev. Portal interoperabilne Evrope bo preveden v vse uradne jezike EU s strojnim prevajanjem, da se zagotovi široka dostopnost.

Podporni ukrepi

Pravna podlaga

V aktu o interoperabilni Evropi so določeni ukrepi za krepitev interoperabilnosti med državami članicami in subjekti s prilagojeno podporo, inovacijami, spretnostmi in sodelovanjem. S členom 10 so uvedeni **inovacijski ukrepi** za razvoj novih ali izboljšanih interoperabilnostnih rešitev, ki pogosto poteka v sodelovanju z akterji Govtech, kot so mala in srednja podjetja (MSP), raziskovalne ustanove in zagonska podjetja. S členoma 11 in 12 se **vzpostavljajo interoperabilnostni regulativni peskovniki** za preskušanje in potrjevanje rešitev v nadzorovanem okolju. Dodatna podpora vključuje dodatno gradivo za usposabljanje o evropskem okviru interoperabilnosti in rešitvah interoperabilne Evrope, vključno z

[10] Katalog odprtokodnih rešitev EU | Portal interoperabilne Evrope.

[11] code.europa.eu | GitLab.

odprtokodnimi, ter prostovoljni mehanizem za **medsebojni strokovni pregled** za izboljšanje sodelovanja med organi javnega sektorja.

Izvedbeni ukrepi

Uvedenih je bilo več podpornih ukrepov za spodbujanje inovacij na področju interoperabilnosti.

- V zvezi s členoma 11 in 12 **odbor za interoperabilnostne regulativne peskovnike** nadzoruje delovanje peskovnikov, olajšuje izmenjavo izkušenj in zagotavlja smernice o dobrih praksah. **Izvedbeni akt za interoperabilnostne regulativne peskovnike**[12] je bil sprejet julija 2025, zagotavlja pa strukturirano pravno podlago za preskušanje inovativnih digitalnih rešitev v nadzorovanem okolju in eksperimentiranje z njimi. Ta okvir državam članicam in deležnikom omogoča pilotno izvajanje novih pristopov, hkrati pa zagotavlja skladnost z načeli in cilji akta.
- Komisija prek programa Digitalna Evropa in v skladu s členom 10 financira **ključne pobude** za spodbujanje čezmejnega digitalnega sodelovanja, inovacijskih ukrepov in Govtech (npr. **inkubator Govtech** in **usklajevalni in podporni ukrep za inovativne in povezane javne uprave)**. S tem se utira pot prihodnjemu večdržavnemu projektu za sovlaganje v razvoj umetne inteligence in ključnih interoperabilnostnih rešitev za javne storitve.
- Spretnosti javnega sektorja na področju interoperabilnosti so bile okrepljene z **razvojem akademije za interoperabilno Evropo**, kot je določeno v členu 13. Komisija spodbuja razvoj programa certificiranja o zadevah v zvezi z interoperabilnostjo. Med septembrom 2024 in junijem 2025 je bilo organiziranih devet novih tečajev, vpisov je bilo 12 426, izdanih **potrdil** pa **2 716**. Delež izdanih potrdil je **34 %**[13]. Virtualni dogodek Seasonal School (spomladanska šola), ki je potekal od 13. do 15. maja, je privabil več kot 500 udeležencev, njegov cilj pa je bil spodbuditi evropsko interoperabilnost in dodatno okrepiti izmenjavo znanja na tem področju. Dogodek naj bi bil organiziran vsako leto.

Dobre prakse

IZMENJAVA PODATKOV O ŠTUDENTIH

EMREX[14] je čezmejna infrastruktura, ki omogoča varno elektronsko izmenjavo podatkov o študentih, kot so prepisi in diplome, med študenti, visokošolskimi institucijami in pooblaščenimi tretjimi osebami. Podpira priznavanje akademskih dosežkov v strojno berljivi obliki in v obliki PDF ter spodbuja interoperabilnost in ponovno uporabo v skladu z aktom in evropskim okvirom interoperabilnosti[15], s čimer olajšuje mobilnost študentov.

---

[12] Izvedbena uredba – EU – 2025/1420 – SL – EUR-Lex.

[13] Podatki iz rezultatov mehanizma za spremljanje interoperabilne Evrope za leto 2025. Več informacij je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije (SWD(2025) 975).

[14] EMREX | Podpora mobilnosti študentov.

[15] Emrex, odprtokodna rešitev, ki podpira mobilnost študentov | Portal interoperabilne Evrope.

Sistem EMREX, ki je bil prvotno financiran iz programa Erasmus+ (2015–2017), je zdaj samostojna odprtokodna pobuda, ki jo upravlja skupina uporabnikov EMREX (EUG), tj. neodvisna, mednarodna mreža več deležnikov, ki vključuje vladne organe, akademsko skupnost in akterje Govtech. Trenutno se izvaja v več državah, med drugim na Finskem, Nizozemskem, Norveškem, Švedskem in v Čilu, vse bolj pa se uveljavlja tudi v Nemčiji.

Njegova tehnična arhitektura vključuje odprtokodne komponente, ki so na voljo na GitHubu pod odprtokodno javno licenco Evropske unije EUPL-1.2[16]. Tako kot vtičnik za mobilnost študentov, ki omogoča prenos evidenc o izobraževanju, na primer med univerzo in prijavnim portalom, tudi točka dostopa do podatkov v sistemu EMREX zagotavlja zanesljiv in standardiziran dostop do podatkov o študentih. Podatki se izmenjujejo prek objekta učnega modela EMREX, tj. skupnega formata, ki zagotavlja, da so evidence o visokošolskem izobraževanju strukturirane tako, da so interoperabilne in strojno berljive. Vstopna točka z DC4EU[17] je enkratna tehnična povezava, ki povezuje sistem EMREX s projektom Digitalna potrdila za EU (DC4EU) in tako krepi njegovo vlogo v širšem evropskem ekosistemu digitalnega izobraževanja. Podpira zaupanja vredno in varno izmenjavo podatkov, usklajeno z načeli EU, kot sta načeli eIDAS in „samo enkrat“. Sistem EMREX se nenehno širi, v prihodnosti pa se obeta njegova uskladitev z okvirom za digitalno identiteto EU in enotnim digitalnim vstopnim mestom. S tem bo postal ključni dejavnik, ki bo omogočal zaupanja vredno in k uporabniku usmerjeno izmenjavo podatkov v visokošolskem izobraževanju in širše.

IZOBRAŽEVANJE O INTEROPERABILNOSTI V POLJSKI JAVNI UPRAVI

Poljska je na področju digitalne javne uprave in interoperabilnosti napredovala z dvema ključnima pobudama: ponovno je uporabila tečaj akademije za interoperabilno Evropo z naslovom Interoperabilnost: uvodni tečaj in začela študijo o vladni poslovni arhitekturi (GEA). S tečajem Interoperabilnost: uvodni tečaj[18], ki je vključen v poljsko nacionalno platformo za e-učenje[19], in sicer na podlagi javne licence Evropske unije[20], in preveden v sodelovanju z Evropsko komisijo, se krepijo zmogljivosti javnega sektorja, ki temeljijo na načelih interoperabilnosti, usklajenih z EU. Gradivo za usposabljanje je bilo zelo pohvaljeno zaradi jasnosti in enostavne uporabe, kar je Poljsko spodbudilo k proaktivnemu sodelovanju z Evropsko komisijo pri lokalizaciji dodatnih tečajev, kot so tečaji o ocenah interoperabilnosti in eGovERA©[21].

Študija vladne poslovne arhitekture[22], ki se je začela konec leta 2023, združuje uvodne spletne seminarje, delavnice na kraju samem in podporo pri napredni zrelosti, njen cilj

[16] EMREX | GitHub.

[17] Digitalna potrdila za Evropo | DC4EU.

[18] Interoperabilinost: uvodni tečaj | Akademija EU.

[19] Kurs wprowadzający do interoperacyjności | Portal Interoperacyjności i Architektury.

[20] Uvod v javno licenco Evropske unije | Portal interoperabilne Evrope.

[21] Uvod v eGovERA© | Akademija EU.

[22] Studium AIP | Portal Interoperacyjności i Architektury.

pa je okrepiti zmogljivost organizacij javnega sektorja na področju interoperabilnosti in poslovne arhitekture. Temelji na registru vladne poslovne arhitekture, da se spodbudi praktična uporaba. Te pobude, v katere je vključenih več kot 400 javnih uslužbencev iz 26 organizacij, dokazujejo, kako se s strateškim usposabljanjem in razvojem zmogljivosti krepi upravljanje, spodbuja digitalna preobrazba ter dosegajo oprijemljive koristi za uprave, podjetja in državljane.

Premisleki za prihodnost

V skladu s členom 9 se bodo pripravili **postopki in pogoji za vzpostavitev podpornih projektov za izvajanje politike**, ki bodo leta 2026 predloženi stalni delovni skupini. S tem bo morda **vzpostavljen prvi interoperabilnostni peskovnik**, kar bi bil pomemben korak k spodbujanju inovacij v javnem sektorju. Podprlo pa bi se tudi nadzorovano preskušanje čezmejnih rešitev. Peskovniki bodo državam članicam in deležnikom omogočili eksperimentiranje z novimi digitalnimi pristopi, hkrati pa bo zagotovljena skladnost z načeli agende za interoperabilno Evropo. Sčasoma bodo izkušnje, pridobljene pri delovanju peskovnikov, pripomogle tudi k izboljšanju politik interoperabilnosti in razvoju novih rešitev. Akademija bo pred koncem leta 2025 objavila 12 **novih tečajev usposabljanja**, pri čemer bodo trije od teh na voljo v vseh 24 uradnih jezikih EU. Nazadnje bo metodologija za prostovoljni mehanizem za **medsebojni strokovni pregled** predložena Odboru v odobritev. Podporne funkcije bodo po potrditvi dane na voljo na portalu, skupnost interoperabilne Evrope pa bo spodbujala njihovo uporabo.

Ocene interoperabilnosti

Pravna podlaga

Z aktom se od subjektov EU in organov javnega sektorja zahtevajo **ocene interoperabilnosti** za zagotovitev, da se pred izvajanjem upoštevajo vprašanja čezmejne interoperabilnosti vseevropskih digitalnih javnih storitev (člen 3). Ocene so namenjene ocenjevanju vpliva zavezujočih zahtev glede digitalnih javnih storitev, prepoznavanju deležnikov ter ugotavljanju uporabnosti in vrednostnega prispevka obstoječih interoperabilnostnih rešitev, preden se sprejmejo odločitve o novih ali bistveno spremenjenih zavezujočih zahtevah. Da bi Evropska komisija olajšala postopek, zagotavlja tehnična orodja, vključno s spletnim orodjem za izpolnjevanje poročil o oceni in njihovo objavo na portalu. Ti instrumenti državam članicam omogočajo lažje zgodnje prepoznavanje digitalnih razsežnosti predlogov ter vključevanje pravih strokovnjakov in deležnikov že od samega začetka. Omogočajo jim tudi, da ocenijo, ali imajo spremembe ali kompromisi, doseženi v medinstitucionalnih pogajanjih, pomembne digitalne posledice. Poleg tega zagotavljajo strukturiran kanal za povratne informacije in izmenjavo, kar krepi zmožnost Komisije za predvidevanje izzivov v zvezi z izvajanjem in izboljšanje njenih praks oblikovanja politik.

Izvedbeni ukrepi

- S sprejetjem **smernic za ocenjevanje interoperabilnosti**[23] se državam članicam pomaga zagotoviti strukturiran in dosleden pristop k ocenjevanju interoperabilnosti na različnih področjih. Smernice zagotavljajo jasen okvir za oceno učinkov zavezujočih zahtev na čezmejno interoperabilnost, deležnike in podporne rešitve interoperabilne Evrope. V drugem četrtletju 2025 so bile prevedene v vse jezike EU in uporabljene kot podlaga za dve poročili o oceni interoperabilnosti, ki sta ju od 12. januarja 2025, ko so začele veljati obvezne ocene interoperabilnosti, predložili dve državi članici (Ciper in Nemčija).
- Komisija člen 3 akta o interoperabilni Evropi izvaja prek **okvira za oblikovanje politik, pripravljenih za digitalizacijo**[24], ki je začel veljati januarja 2025. S tem strukturiranim pristopom je že izvedla **32 ocen interoperabilnosti**[25], in sicer učinkovito in z jasnim poudarkom na kakovosti[26]. Pristop temelji na treh ključnih elementih.
  - **Digitalni pregled** se izvaja v fazi načrtovanja politike in je sestavljen iz štirih kratkih vprašanj, ki skupinam za oblikovanje politik pomagajo ugotoviti, ali ima pobuda digitalne posledice.
  - **Smernice za oblikovanje politik, pripravljenih za digitalizacijo, podpirajo sistematično vključevanje digitalnih vidikov v celoten postopek oblikovanja politik.**
  - **Ocena finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga** ali, kadar je primerno, **ocena digitalnih razsežnosti.** Komisija obe oceni uporablja kot podlago za oceno interoperabilnosti, kadar je to potrebno. Ocena finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga dopolnjuje prejšnjo oceno finančnih posledic zakonodajnega predloga z namenskim poglavjem o digitalizaciji. Ocena digitalnih razsežnosti je poenostavljena različica za izvedbene in delegirane akte.

Dobre prakse

OCENE INTEROPERABILNOSTI NA PODLAGI OKVIRA ZA OBLIKOVANJE POLITIK, PRIPRAVLJENIH ZA DIGITALIZACIJO

V oceni so kot ključni dejavniki, ki omogočajo varno in interoperabilno zagotavljanje storitev, izpostavljeni sistemi na ravni EU, kot sta sistem eIDAS[27] za elektronsko identifikacijo in okvir EU za kibernetsko varnost[28], pri čemer niso bile ugotovljene nobene druge čezmejne ovire.

---

[23] Smernice za ocenjevanje | Portal interoperabilne Evrope.

[24] Oblikovanje politik, pripravljenih za digitalizacijo | Portal interoperabilne Evrope.

[25] Register poročil o oceni | Portal interoperabilne Evrope.

[26] Podatki, pridobljeni iz rezultatov mehanizma za spremljanje interoperabilne Evrope za leto 2025. Več informacij je na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije (SWD(2025) 975).

[27] Elektronska identifikacija, avtentikacija in storitve zaupanja – več informacij je na voljo v uredbi eIDAS | Evropska komisija.

[28] Okvir EU za kibernetsko varnost.

Komisija je na podlagi okvira za oblikovanje politik, pripravljenih za digitalizacijo, leta 2025 izvedla 32 ocen interoperabilnosti predlogov politik, pri čemer je na portalu interoperabilne Evrope objavila primere, kot sta uredba BridgeforEU[29] in uredba o digitalnem sistemu za pošiljke odpadkov[30].

ČEZMEJNE DIGITALNE JAVNE STORITVE: IZJAVA O ŠVEDSKO-FINSKEM SODELOVANJU

Izjava o švedsko-finskem sodelovanju[31], podpisana 16. septembra 2024, je ključni mejnik v čezmejnem digitalnem sodelovanju. V njej je poudarek na interoperabilnih digitalnih javnih storitvah, vključno z izmenjavo podatkov o prebivalstvu in harmoniziranimi poslovnimi predpisi, da bi se izboljšali dostop, učinkovitost in zanesljivost teh storitev za državljane in podjetja, ki poslujejo čezmejno.

Izjava temelji na interoperabilnosti, ki omogoča nemotene storitve, večjo kibernetsko varnost in boljše usklajevanje, hkrati pa spodbuja gospodarsko povezovanje in inovacije. Pobuda je dokaz, da so skupni cilji, skupne naložbe in harmonizirani standardi bistveni za uspešno čezmejno digitalno sodelovanje, hkrati pa ponuja model dobre prakse vseevropskega pomena za druge države članice EU.

Premisleki za prihodnost

Ocene interoperabilnosti so se že od samega začetka izkazale za dragocene pri vključevanju čezmejne interoperabilnosti v novo zakonodajo in digitalne javne storitve. Nadaljnja učinkovitost bo odvisna od racionalizacije postopkov in smernic, vključevanja novih prednostnih nalog, kot so umetna inteligenca, upravljanje podatkov in kibernetska varnost, ter zagotavljanja dosledne uporabe v vseh državah članicah in institucijah EU.

Na ravni Komisije se pripravljajo notranje smernice o ocenah interoperabilnosti za javna naročila. Preučuje se orodje AI4DRPM, ki temelji na umetni inteligenci in ki bi omogočilo delno avtomatizacijo ocen digitalnih razsežnosti ter finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga, s čimer bi se zmanjšala delovna obremenitev, hkrati pa ohranila njihova vloga pri ocenjevanju digitalnih posledic. Cilj teh ukrepov je, da ocene interoperabilnosti postanejo temelj boljšega pravnega urejanja in izvajanja politik.

SODELOVANJE MED KOMISIJO IN DRUGIMI DELEŽNIKI

Komisija je v zadnjem letu okrepila sodelovanje z deležniki, da bi dosegla napredek pri izvajanju akta o interoperabilni Evropi. Države članice sodelujejo prek Odbora za interoperabilno Evropo in njegovih podskupin ter oblikujejo prednostne naloge in agendo,

[29] Poročilo o oceni za BridgeforEU | Portal interoperabilne Evrope.

[30] Poročilo o oceni za uredbo o digitalnem sistemu za pošiljke odpadkov | Portal interoperabilne Evrope.

[31] Izjava o švedsko-finskem sodelovanju.

medtem ko koordinatorji za interoperabilnost, strokovnjaki in izkustvene skupnosti zagotavljajo, da se pri oblikovanju politike in razvoju orodij upoštevajo praktične izkušnje. Med sodelujočimi so tudi države kandidatke, mednarodni partnerji in organi za standardizacijo, kar odraža medsebojno povezanost digitalnih javnih storitev. Sodelovanje v okviru akta o interoperabilni Evropi in njegovega Odbora je za države pristopnice dragocena priložnost, da se pravočasno uskladijo s standardi digitalnega upravljanja EU ter tako pospešijo postopno vključevanje na digitalni enotni trg EU. Partnerstva z industrijo, akademsko skupnostjo, civilno družbo in mednarodnimi organizacijami spodbujajo odprtokodne rešitve, trge Govtech in regulativne peskovnike ter tako pripomorejo k usklajevanju prizadevanj, preprečevanju podvajanja ter ustvarjanju čezmejnih in medsektorskih sinergij.

SKLEP IN POGLED V PRIHODNOST

V tem prvem letu izvajanja akta o interoperabilni Evropi so bili postavljeni temelji za močnejši in bolj povezan digitalni javni sektor po vsej EU. Ti dosežki kažejo, da interoperabilnost ni več zgolj tehnično vprašanje, temveč strateški dejavnik, ki omogoča digitalno suverenost in konkurenčnost Evrope. Mejniki, kot so vzpostavitev struktur upravljanja, začetek ocenjevanja interoperabilnosti in sprejetje meril za rešitve z oznako, so pokazali sposobnost EU za skupno ukrepanje. V prihodnjem letu lahko pričakujemo:

- sprejetje prve agende za interoperabilno Evropo, ki jo bo sprejel Odbor in v kateri bodo določene prednostne naloge za leto 2026 in naslednja leta,
- prvi sveženj rešitev za interoperabilno Evropo, ki jih bo odobril Odbor, ter smernice za ponovno uporabo in izmenjavo rešitev,
- nadaljnje podporne ukrepe za države članice in subjekte EU, vključno s tečaji usposabljanja, regulativnimi peskovniki, podpornimi projekti in mehanizmi za medsebojni strokovni pregled, ter
- dodatne posodobljene smernice in orodja za ocenjevanje interoperabilnosti, ki bodo prispevali k poenostavitvi.

V prihodnje bodo potrebne politična zavezanost in naložbe: povečanje uporabe rešitev z oznako, vključevanje interoperabilnosti v glavne pobude politik EU, kot so akt o podatkih[32], uredba o enotnem digitalnem vstopnem mestu[33] in akt o umetni inteligenci[34], ter krepitev vodilne vloge Evrope v svetu z usklajevanjem z mednarodnimi standardi. Komisija bo skupaj z državami članicami in partnerji še naprej spodbujala to agendo ter zagotavljala, da bo interoperabilnost postala temelj bolj digitalne, vključujoče in odporne Evropske unije.

[32] Uredba – EU – 2023/2854 – SL – EUR-Lex.

[33] Uredba – 2018/1724 – SL – EUR-Lex.

[34] Uredba – EU – 2024/1689 – SL – EUR-Lex.